MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ 16.10.2015
Neuvotteleva virkamies Heikki Piiparinen HE 30/2015 vp

HALLITUKSEN ESITYS VUODEN 2016 TALOUSARVIOKSI
Kuuleminen valtiovarainvaliokunnan maatalousjaostossa

MOMENTTI 30.40.22 LUONNONVARA- JA BIOTALOUDEN EDISTÄMINEN

Momentti on ensimmäistä kertaa valtion talousarviossa vuoden 2015 TA:ssa. Momentille on koottu luonnonvara- ja biotalouden edistämiseen tarkoitettuja määrärahoja ja se antaa hyvät mahdollisuudet useita toimialoja koskevien luonnonvara- ja biotalouden edistämishankkeiden toteuttamiseen.

2016 TAE:ssa momentille ehdotetaan määrärahaa 16,880 milj. euroa, missä lisäystä edellisvuoteen 7,870 milj. euroa. Lisäyksestä 12,0 milj. euroa on varattu seuraavien Biotalous ja puhtaat ratkaisut – strategiseen tavoitteeseen sisältyvien kärkihankkeiden toteuttamiseen:

- KH 2 Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä: metsätiedon ja sähköisten palveluiden kehittäminen +4,0 milj. euroa
    - Kehitetään Suomen metsäkeskuksen metsävaratietojärjestelmää ja LUKEn valtakunnan metsien inventointia (VMI)
    - Parannetaan metsätiedon ajantasaisuutta ja tiedonsiirtoa metsänomistajien ja toimijoiden kesken
    - Kehitetään aineistorajapintapalveluita, mikä mahdollistaa uudentyyppisten sovellusten ja palveluiden tuottamisen sekä yksityisellä että julkisella sektorilla
    - Yhteydet eri virastojen ja hallinnonalojen tietoihin
- KH 3 Kiertotalouden läpimurto, vesistöt kuntoon: ravinteiden kierrätys sekä Itämeren ja vesien suojelu +6,0 milj. euroa
    - Toteutetaan kokeiluohjelma, jossa rahoitetaan uusiutuvaan energiaan ja ravinteiden kierrätykseen liittyvää tuotekehitystä ja innovaatiota sekä demonstraatio- ja referenssihankkeita.
    - Käynnistetään hevosalan toimijoiden kanssa valtakunnallinen hevosenlannan hyötykäyttöhanke.
    - Toteutetaan ”Maatalouden ravinteet hyötykäyttöön” – hankkeen toinen vaihe (2016–2019).
- KH 4 Suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi, kauppatase ja sininen biotalous nousuun: veteen perustuvien liiketoimintojen (sininen biotalous) kehittämishankkeet +2,0 milj. euroa
    - sinisen biotalouden kehittäminen tähtää vesiluonnonvarojen monipuoliseen hyödyntämiseen. Uutta kasvua haetaan esimerkiksi vesiviljelystä ja suomalaisen vesiosaamiseen perustuvasta viennistä.
    - MMM laatii yhteistyössä alan toimijoiden kanssa sinisen biotalouden kansallisen kehittämissuunnitelman. Siinä tunnistetaan uusien ja nykyisten liiketoimintojen kasvun mahdollisuudet sekä niiden edellyttämät toimenpiteet.
    - Suomen vesifoorumin kanssa käynnistetään vesivientiohjelma, joka edistää yritysten ja julkishallinnon laitosten sekä korkeakoulujen vesiosaamisen vientiä. Maailmanlaajuisesti nopeimmin kasvavassa alkutuotannon muodossa

eli kalanviljelyssä käynnistetään käytännön kokeiluhanke, jossa kehitetään Suomen olosuhteisiin sopivia uuden sukupolven teknologisia ratkaisuja.

Muita momentin määrärahalla rahoitettavia kokonaisuuksia ja toimenpiteitä ovat:

- Kansallisen biotalousstrategian toimeenpano ja muut biotalouden kokeilu- ja kehittämishankkeet

  Määrärahaa käytetään biotalousstrategian toimeenpanoon MMM:n vastuulle kuuluvissa toimenpiteissä. Määräraha täydentää biotalous- ja puhtaat ratkaisut –kärkihankerahoitusta: voidaan rahoittaa sellaisia hankkeita, joilla ei ole kärkihankestatusta mutta jotka ovat biotalousstrategian toimeenpanon kannalta keskeisiä.

  Vuonna 2015 rahoitusta on myönnetty yli 20 hankkeelle. Biotalousstrategian mukaisia painotuksia ovat olleet huoltovarmuuden parantaminen, kiertotalouden kehittäminen, uusien yritysten syntymisen edistäminen ja biotalouteen perustuvan kasvun edellytysten parantaminen. Yleisenä tavoitteena on ollut kehittää vähähiilistä yhteiskuntaa ja luoda kestävää kasvua.

  Esimerkkejä vuonna 2015 rahoitetuista hankkeista:
  - Biomassavaroihin liittyvän tiedon jakamista käyttäjille on kehitetty Biomassa-atlas -hankkeessa.
  - Elintarvike- ja energiaomavaraisuuden parantamiseen tähtäävä Vihreän talouden toimintamalli -hanke kehittää edellytyksiä hajautetulle biotaloudelle.
  - Rahoitusta on suunnattu siniseen biotalouteen, jonka kehittämisen kokonaissuunnitelma valmistuu vuoden loppuun mennessä.
  - Rahoitettu kalaöljyn jalostamiseen liittyvää pilottihanketta sekä kalatalouden ja uusiutuvan energian kehittämiseen liittyviä pilottihankkeita rakennetuissa vesistöissä.
  - Biotaloustuotteiden tuotantoketjujen kestävyyden todentamiseen tarvittavia työkaluja on testattu ja raaka-aineen hankinnan kannalta tärkeitä biomassaterminaaleja koskeva esiselvitys on tehty.
  - Elintarvikepuolella on rahoitettu pilottihanketta, jossa etsitään uusia toimintamalleja kaupan ja kuluttajan välisellä rajapinnalla.
  - Suomalaisten bioenergiaratkaisujen vientiä Kiinan markkinoille on selvitetty myös.
  - Rahoitettu selvitykset alemmanasteisen tieverkon kunnossapidon pullonkaulojen poistamisesta sekä metsänhoito- ja perusparannustöiden laadun parantamisesta omavalvonnalla.

- METSO-ohjelman mukaiset valtakunnalliset hankkeet ja yhteistoimintaverkostot
- Tapio Oy:ltä hankittavat palvelut
- Luonnonvaratalouden tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito
  - Vuonna 2015 rahoitusta suunnattiin kalastuksen tietojärjestelmiin
- Teno- ja Näätämöjoen kalastuksen valvonta

Vuotta 2016 koskevat rahoituspäätökset tehdään sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt vuoden 2016 talousarvion. Tällä hetkellä valmistelutyö käynnissä MMM:ssä.